

EXODUS (18)

HJM Sales, 30-09-2016

Geliefde broeders en zusters, in het vorige deel van deze studie zagen we dat God Mozes riep om het volk van Israël uit de slavernij in Egypte te verlossen. Ik wil in verband hiermee met u de roeping van de voorganger van de gemeente bestuderen. De herderlijke roeping! Natuurlijk moeten we ook de ouderling of de vader in het gezin, de zondagsschoolleid(st)er of jongerenleider als geestelijke herders zien. Ja, ieder die verantwoordelijkheid draagt voor zielen. In dit deel bespreken we het voorafgaande proces. In het volgende de tekenen die bij de roeping behoren.

De opperste Herder van de Gemeente, de Here Jezus Christus, roept sommigen tot het ambt van herder tot opbouw van Zijn Lichaam. Efez. 4:11-12 – *“En Dezelfde (NB, Jezus!) heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw des lichaams van Christus;”* Deze woorden maken meteen helder, dat geen mensen of instanties of zelfs gemeenten de herder roepen. Althans als het goed is! Zij dienen door de Here Jezus Zelf tot het ambt te worden geroepen. *Hij heeft sommigen gegeven tot....!* En ware herders bouwen óp en niet af! Dan is het natuurlijk fantastisch als de roeping door een biddende gemeente wordt bevestigd met een “amen”.

Dat Jezus de herder roept, zien we terug in de betekenis van de naam Mozes. Faraö's dochter die hem als baby adopteerde (Ex. 2:10), gaf hem de naam Mozes (in Hebreeuws “mosjeh” - מֹשֶׁה). Dit betekent *“uit het water getogen”* (Ex. 2:10b). Dit is echter niet de letterlijke betekenis. De naam Mozes is een acroniem (soort afkorting) en bestaat uit drie belangrijke letters van de Hebreeuwse zin *“mien hamajiem me-sjietehoe”* (מִשִּׁיתֵהוּ מֵי הַיַּם), d.w.z. *“uit het water heb ik hem getogen”*. Maar als je de naam Mozes (מֹשֶׁה) letterlijk leest, dan lees je *“mieseh”*. En dit betekent *“door een lam”*. Van links naar rechts gelezen, hetgeen in Hebreeuwse bijbelverklaring is toegestaan, leest מֹשֶׁה als *“hasjeem”*, d.w.z. *“de Naam”*. En *“de Naam”* is de gebruikelijke, eerbiedige aanduiding van het Joodse volk voor Jahweh, onze grote God en hemelse Vader. Hij is uiteindelijk de ultieme Opperdrachtgever.

Het leert ons dat het Jezus is, het Lam Gods, Die de roeping van de herder vaststelt en hem naar de gemeente zendt. Het leert dat de herder dóór Jezus, het Lam Gods, de gemeente naar de verlossing leidt. We lezen dan ook in Ex. 12 dat de verlossing van het volk Israël uit Egypte afhing van een geslacht lam. De doodsengel ging voorbij aan de huizen, als hij het bloed van dat lam aan de deur zag. Alles draait om het Lam! Dát was de geestelijke kern van de boodschap, die Mozes aan het volk moest overbrengen. En Jahweh is de Opperdrachtgever.

Reeds kwam in deze studie aan de orde, dat Mozes' leven in drie perioden van veertig jaar kan worden verdeeld (Hand. 7:20-36). De eerste veertig jaar leefde hij aan het koninklijke hof van Faraö. Hij werd er opgevoed en opgeleid. Uiteindelijk gaf hij leiding als generaal. De tweede periode van veertig jaar was hij schaapherder voor zijn schoonvader Jethro in de woestijn van Midian. Hij was daar terechtgekomen nadat hij uit Egypte had moeten vluchten in verband met de doodslag op een Egyptenaar. De derde periode van veertig jaar leidde Mozes het volk Israël uit Egypte door de woestijn naar het Beloofde Land. Hij was de herder.

Wat zou het goddelijke Lam kunnen hebben bewogen om juist Mozes te roepen als herder van Israël? In het antwoord liggen ook de parallellen voor de roeping van een voorganger voor een gemeente. Het is belangrijk dat wij ons realiseren, dat de Wet nog niet gegeven was, het Oude Verbond was nog niet gesloten. God handelde nu genadevol met Abraham's nakomelingen, dus Israël, op grond van hun geloof. Wat God innerlijk bewoog weten we natuurlijk niet, maar ik denk wel dat God in Mozes op zeker moment een groeiend geloof constateerde. Volgens Hebr. 11:24-27 ontving Mozes op zeker moment een openbaring van

God, misschien is 'juiste blik' een betere omschrijving, welke vast geloof in hem begon uit te werken: *“Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Faraö's dochter genoemd te worden; Verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons. Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vrezende den toorn des konings; want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.”*

Terwijl hij notabene in weelde en overvloed als een eigen kind van Faraö's dochter was opgevoed, koos Mozes toch op een zeker moment door het geloof voor zijn eigen arme, verdrukte Joodse volk. Hij zag dat zij slecht werden behandeld en koos voor hen. Zij zijn een typebeeld van de gemeente, want we mogen dit ook geestelijk bezien. Mozes wilde niet meer een kleinzoon van Faraö (typebeeld van satan) zijn. Door het geloof! Door het geloof koos hij niet voor de tijdelijke, aardse luxe en rijkdom van het koninklijke hof. Door het geloof verliet hij Egypte, m.a.w. keerde hij de wereld de rug toe. Het kan niet anders dan dat God hem deze blik had gegeven en in hem werkte om de goede keuze te maken. Mozes koos voor de versmaadheid van Jezus Christus. Hoewel Hij nog niet op aarde was geboren, kreeg Mozes blijkbaar ook een geloofsopenbaring van God over Jezus. Deze geloofsopenbaring is fundamenteel voor de geroepene! Jezus is de échte Redder van ieder, die Hem aanneemt! De geroepen herder móét de keuze voor Jezus hebben gemaakt en niet voor de wereld.

In Hand. 7:24-25 lezen we dat Mozes (al vroeg!) tot de opvatting was gekomen, dat God hem zou gebruiken om het volk van Israël uit Egypte te verlossen. Dit gebeurde aan het einde van de eerste periode van veertig jaar van zijn leven, de periode waarin hij legergeneraal was (sprekend van eigen kracht): *“En ziende een, die onrecht leed, beschermde hij hem, en wreekte dengene, dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar. En hij meende, dat zijn broeders zouden verstaan, dat God door zijn hand hun verlossing geven zou; maar zij hebben het niet verstaan.”*

Het is nauwelijks voor te stellen dat Mozes reeds toen de volle geloofsopenbaringen had ontvangen. Hij handelde meteen! Maar helaas in eigen kracht. Hij zag dat een Hebreeuwse man werd geslagen door een Egyptenaar en vermoordde hem. In Ex. 2:11-12 lezen we dat hij de man zelfs stiekem in het zand begroef. Wat gebeurde vervolgens? Hij wierp zichzelf op als vredestichter toen hij de volgende dag twee Hebreeuwse mannen zag vechten.

Hand. 7:26-27 – *“En den volgende dag werd hij van hen gezien, daar zij vochten; en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen, gij zijt broeders; waarom doet gij elkander ongelijk? En die zijn naaste ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld?”* Lees ook Ex. 2:13-14 – men wist blijkbaar al van de moord af!

Een kind kan begrijpen dat er iets volkomen scheef zat in Mozes' optreden. Niemand kan accepteren, dat men éérst de ene dag iemand doodslaat en vervolgens de volgende dag als vredestichter optreedt. Mozes werd dan ook volkomen begrijpelijk door zijn broeders verworpen. Uiteindelijk moest hij uit Egypte wegluchten, omdat Faraö hem wilde arresteren en doden (Hand. 7:29; Ex. 2:11-15). Zo zal ook in een gemeente beslist niemand kunnen accepteren, dat de voorganger zielen met woorden doodslaat, laat staan vanaf de kansel, om vervolgens doodleuk de vrede van Jezus te verkondigen.

Maar Mozes leerde onmiddellijk van zijn fouten, want in Hebr. 11:27 lezen we dat hij Egypte verliet door het geloof. Hij moet zijn zonde hebben ingezien en zich hebben gerealiseerd dat een leider zo nooit mag optreden, maar tóch wist hij dat God hem zou gaan gebruiken. En met zijn ogen vol vertrouwen op de Onzienlijke, op Jezus, gericht, ging hij op weg naar de woestijn van Midian. Iets wat onzichtbaar is, kan slechts door geloof worden aanschouwd!

Uit deze gebeurtenis blijkt allereerst, dat Mozes op het moment dat hij zijn roeping verstond (waarschijnlijk het moment dat hij moest vluchten) nog lang niet gereed was om herder van Israël te worden. Hij was driftig, zelfs een doodslager, waarschijnlijk geweldig ambitieus en overtuigd van zichzelf. Hij, de grote generaal, zou het wel even fixen! Maar hij moest eerst leren om nederig, geduldig en zachtmoedig te worden. God had daartoe een lange periode

uitgetrokken, namelijk de volgende veertig jaren van zijn leven. Eerst moest hij veertig jaar lang onwillige, koppige, dwarse en domme schapen van zijn schoonvader in de woestijn van Midian leren hoeden. En volgens Joodse vertellingen leerde Mozes dat inderdaad en droeg, als hij zag dat schapen of lammeren te zwak of te moe of ziek waren, hen op zijn schouders naar de stal. Om de betekenis hiervan te begrijpen, mogen we niet vergeten dat Mozes een Egyptische opvoeding had genoten, waarin sprake was van een diepe verachting voor schapen en herders (Gen. 46:34).

De bijbel zegt in Ex. 3:1, dat Mozes de kudde hoedde. Dit is niet letterlijk vertaald. Er staat in de grondtekst, dat Mozes de herder was van de kudde van Jethro. Maar wél hoedde hij de kudde wérkelijk in de juiste betekenis van het woord. Het Hebreeuwse woord voor “hoeden” is “*ra-ah*” (רעה). En dit woord wordt, hoewel iets anders geschreven, nét zo uitgesproken als het werkwoord voor “zien” (“*ra-ah*” – ראה). Mozes zág hun behoeften!

Wie voor Jezus de schapen in de gemeente wil hoeden, moet ze leren zien zoals Jezus ze met Zijn zachtmoedige, liefdevolle ogen ziet, namelijk als schapen verloren zonder herder. Toevallig hoorde ik deze week op de televisie een prediker zeggen, dat een voorganger in principe bereid moet zijn om zijn salaris voor de schapen prijs te geven. Zo niet, dan is hij slechts een huurling (Joh. !0:12), die zal vluchten als er een wolf komt. Maar laten we niet blikken op onze tekortkomingen, maar op Zijn onverdiende Genade waardoor wij zullen veranderen in goede herders (met kleine letter h). Jezus heeft het al volbracht!

Ten tweede blijkt dat het volk van Israël beslist niet overtuigd was, dat Mozes de door God geroepen leider was. En zolang zij niet hadden geleerd om tot God te roepen en te smeken om hulp, zouden zij dat ook nooit verstaan. Het volk ervoer zware verdrukkingen in hun slavernij, maar had de geloofsweg naar God nog niet gevonden. Wilde God in Zijn wijsheid dat, terwijl Mozes veertig jaar lang in de woestijn nederigheid moest leren, Israël eerst moest leren om met de juiste hartegesteldheid tot Hem te naderen? Dus ook voor Israël eerst een testcase van veertig jaren bidden en roepen tot Hem? Het getal veertig in de bijbel spreekt van symboliek van volkomenheid in beproeving door God. Zo was Mozes niet alleen veertig jaar schaapherder in de woestijn, maar was hij ook veertig dagen op de berg (Ex. 24:18) en werd Jezus veertig dagen in de woestijn beproefd (Matth. 4:1-2).

En toen eindelijk verscheen God na veertig jaar aan Mozes in de woestijn bij Horeb. We hebben het schriftdeel reeds in de vorige delen gelezen, maar het is goed het te herhalen. Ex. 3:1-10 – *“En Mozes hoedde de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester in Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn, en hij kwam aan den berg Gods, aan Horeb. En de Engel des HEEREN verscheen hem in een vuurvlam uit het midden van een braambos; en hij zag, en ziet, het braambos brandde in het vuur, en het braambos werd niet verteerd. En Mozes zeide: Ik zal mij nu daarheen wenden, en bezien dat grote gezicht, waarom het braambos niet verbrandt. Toen de HEERE zag, dat hij zich daarheen wendde, om te bezien, zo riep God tot hem uit het midden van het braambos, en zeide: Mozes, Mozes! En hij zeide: Zie, hier ben ik! En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van uw voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig land. Hij zeide voorts: Ik ben de God uws vaders, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob. En Mozes verborg zijn aangezicht, want hij vreesde God aan te zien. En de HEERE zeide: Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, vanwege hun drijvers; want Ik heb hun smarten bekend. Daarom ben Ik nedergekomen, dat Ik het verlosse uit de hand der Egyptenaren, en het opvoere uit dit land, naar een goed en ruim land, naar een land, vloeiende van melk en honig, tot de plaats der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten. En nu, zie, het geschrei der kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmede de Egyptenaars hen verdrukken. Zo kom nu, en Ik zal u tot Faraö zenden, opdat gij Mijn volk (de kinderen Israëls) uit Egypte voert.”*

God verscheen aan Mozes in een vlamvend vuur uit het midden van een braambos. Het braambos brandde, maar verteerde niet. In de Hebreeuwse grondtekst wordt van een doornstruik gesproken, een zogenaamde “*se-neh*” (סנה), een woord afkomstig van de

verder niet gebruikte werkwoordstam met de betekenis van “prikken”. Deze doornstruik is een beeld van de gemeente, waarvan de leden zijn ontsnapt aan het vuur van het eeuwige verderf. De doornstruik verteerde niet! Hallelujah! De gemeente is ook een gemeenschap waar het vuur van Gods Heilige Geest voortdurend blijft branden. De gemeente is ook een verzameling van meer of minder stekelige leden, die Jezus hebben aangenomen (met allerlei verschillende karakters). Maar hoewel zij als zwakke mensen nog af en toe zondigen, is de gemeente tóch een heiligdom waar God wóont. Daarom wordt hier benadrukt, dat God vanuit het midden van het braambos aan Mozes verscheen. Het is héél belangrijk om dit goed vast te stellen! Het is belangrijk vast te stellen, dat dit een beeld van de Genade door Jezus’ Kruisoffer is. Onder het Oude Verbond van de Wet dat later zou worden gesloten, zou zonde tot gevolg hebben dat de vloek de gemeenschap, lees gemeente, zou treffen. Maar onder de Genade gedenkt God de zonde niet meer, omdat Jezus de vloek en de straf voor de zonde heeft gedragen. Onder het Oude Verbond van de Wet mocht het volk niet in het Heiligdom, laat staan het Allerheiligdom waar God woonde, komen. Dat mochten alleen de priesters en de hogepriester. Onder de Genade is ieder lid van de gemeente een koninklijke priester en God wandelt onder hen, ondanks het feit dat zij nog regelmatig falen en zondigen en hun stekels opzetten. God is er ook als een brandend Vuur. En prijst Zijn Naam, dat Vuur reinigt hun zielen. Want Hij woont ook door Zijn Geest in hun harten en Hij wijst de weg. Tit. 2:11-12 – *“Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen. En onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld;”*

Als Jezus een voorganger, een herder, roept, doet Hij dat vanuit Zijn bemoeienis met de gemeente. Hij wil de behoefte van de gemeente vervullen. Het gaat i.c. niet om de (persoonlijke) behoefte van de geroepene. Jezus wandelt in de gemeente (Openb. 1:13) en beziet vanuit de gemeente, dat het nodig is dat die herder er komt. Als Hij de smeekbeden hoort en de ernst van het verlangen van de gemeenteleden ziet, dan reageert Hij en zorgt ervoor, dat er iemand is die gereed is en die Hij tot het ambt van herder kan roepen.

Zo had Israël eindelijk leren bidden en God hoorde hen. Hij zei: *“Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, vanwege hun drijvers; want ik heb hun smarten bekend”* (Ex. 3:7). Eindelijk was nu ook Mozes innerlijk gereed voor de taak om Israël’s herder te worden en hen uit Egypte te leiden. Hij had hoogmoed, eigendunk en eigen kracht afgelegd. Want wat zei hij tot God? Ex. 3:11 – *“Toen zeide Mozes tot God: Wie ben ik, dat ik tot Faraö zou gaan; en dat ik de kinderen Israëls uit Egypte zou voeren?”* Mozes voelde zich nu onwaardig, niet capabel om het volk te leiden. God kon nu zeggen in vers 8: *“Dáárom ben ik nedergekomen”*. Mozes was in zijn hart afgedaald van de troon van het hooggeplaatste lid van het koninklijke hof, de machtige generaal, naar de laagste positie van een eenvoudige schaapherder. Toén kon God hem gebruiken en hem roepen.

We mogen vaststellen dat een herder door God moet zijn geroepen. Tevens mogen we vaststellen dat hij een bescheiden karakter moet hebben. Maar toch moet de roeping wel kunnen worden getoetst! Door de gemeente en door de geroepene! Immers was Mozes zijn afwijzing van veertig jaar geleden niet vergeten. Hij sprak tot God in Ex. 4:1 – *“Toen antwoordde Mozes, en zeide: Maar zie, zij zullen mij niet geloven, noch mijn stem horen; want zij zullen zeggen: De HEERE is u niet verschenen!”* Heer, ze zullen mij niet geloven als ik zeg dat ik door U geroepen ben en ze zullen zeggen, dat U niet aan mij bent verschenen. Ze zullen mij afwijzen. Iedereen kan wel beweren door U geroepen te zijn. In Mozes’ hart was twijfel geslopen, ja, zelfs ongeloof. Terwijl hij eerder nog vól geloofsopenbaringen was geweest, zoals we hebben gelezen. Gods krachtige manifestatie bij de berg Horeb was nu zelfs niet voldoende om hem van dat ongeloof af te helpen. Want mensen zoeken liever steun in uiterlijke, zichtbare dingen en steun bij zwakke mensen van vlees en bloed. Zo ook Mozes. Hij vertrouwde God onvoldoende en aarzelde.

Maar God is goed! Hij gaf Mozes een belofte. Ex. 3:12 – *“En dit zal u een teken zijn, dat Ik u gezonden heb: wanneer gij dit volk uit Egypte geleid hebt, zult gijlieden God dienen op dézen berg.”* M.a.w., God zei: “Ik heb je geroepen en gesproken bij Horeb. Als je straks het volk hebt uitgeleid, zul je hier terugkomen en mag je Mij hier op dezelfde berg dienen. Dan zal Ik je roepen en opnieuw tot je spreken! Dat is het téken van jouw roeping!” Zo gebeurde het ook (lees Deut. 1:6; 4:10,15; 5:2, etc.)! Wie wérkelijk geroepen is, ontvangt steeds weer de bevestiging. Telkens opnieuw zal God spreken en Zich aan je kenbaar maken. En God gaf krachtige tekenen op grond waarvan ook het volk wél zou gaan geloven, dat Mozes persoonlijk door God was geroepen. In het volgende deel zullen we hiermee verder gaan. Deze tekenen voor het volk zijn niet alleen op Mozes’ roeping als leider en herder van toepassing. Het zijn de tekenen, die aan ieders leven met herderlijke verantwoordelijkheid over zielen gevonden moeten worden.

Geliefde broeders en zusters, God bewees hoe goed Hij is, wijs en geduldig en Zich inlevend in de situatie van de mens. Geduldig met Mozes en geduldig met het volk. Ook met ons.

Moge de Heiland u en mij deze week overvloedig zegenen. Amen.

(wordt vervolgd)